

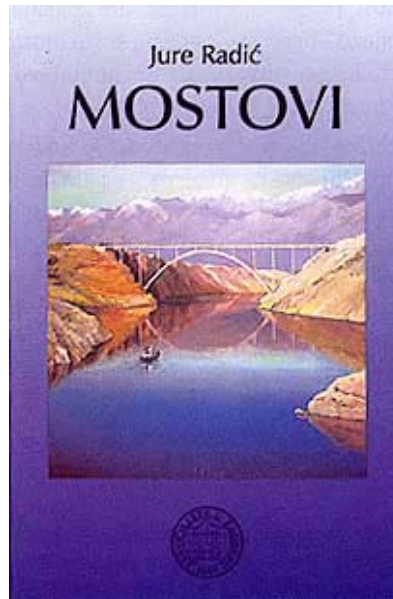
UDŽBENIK O MOSTOVIMA

Naslov: Mostovi. Autor: prof. dr. sc. Jure Radić. Nakladnik: Dom i svijet. Glavni urednik: Mirko Mađor. Biblioteka: Posebna izdanja. Urednik izdanja: mr. sc. Zlatko Šavor. Recenzenti: prof. dr. sc. Vinko Čandrlić, prof. emeritus dr. sc. Veselin Simović, prof. dr. sc. Milenko Pržulj. Lektor: Jadranka Radić. Crteži: Milivoj Mervar. Tehnička obrada: Štefica Katušić i mr. sc. Goran Puž. Tisak: Topgraf, Velika Gorica 2002. 16 poglavlja, 550 stranica, 459 slika i dijagrama te 10 tablica. Udžbenik Sveučilišta u Zagrebu.

Knjiga *Mostovi* prof. dr. sc. Jure Radića, redovnog profesora Građevinskog fakulteta u Zagrebu i predstojnika Zavoda za konstrukcije, prvenstveno je sveučilišni udžbenik namijenjen istoimenom predmetu koji se predaje na tom fakultetu, na 4. godini u VII. semestru, sa 30 sati predavanja i 30 sati vježbi. U knjizi se najprije daju opći podaci, zatim se govori o vrstama mostova, temeljnim zahtjevima koji se pred mostove postavljaju, prometnim uvjetima i vanjskom djelovanju, činiteljima njihove pouzdanosti, elementima dispozicije, nosivim strukturama, donjem ustroju, opremi, građenju, održavanju te o mostovima u izvanrednim okolnostima. Na kraju je priložen povijesni pregled građenja mostova te ostvarenja, dometi i njihova budućnost. Uočljiva je golema literatura kojom se autor služio jer je navedeno 90 djela. No riječ je samo o knjigama, a radovi iz časopisa i referata u stručnim publikacijama nisu posebno navedeni, iako su korišteni u pisanju.

Knjiga je osim studentima dodiplomskih namijenjena i studentima posli-

jediplomskih studija, a izvjesno je da će dobro poslužiti i kao priručnik inženjerima u svakodnevnoj praksi, neovisno o tome bave li se projektiranjem, nadzorom ili građenjem.

Svečano predstavljanje knjige *Mostovi* održano je u organizaciji Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i nakladnika *Dom i svijet* u velikoj vijećnici Gradske skupštine grada Zagreba 13. ožujka 2003. Nažalost su se obratili prof. dr. sc. Josip Marušić prodekan Građevinskog fakulteta u Zagrebu u ime Fakulteta i odsutne dekanice prof. dr. sc. Dubravke Bjegović te nakladnik Mirko Mađor. Knjigu su promovirali recenzenti, a na kraju se skupu obratio i autor. Iz izlaganja recenzentata prenosimo određene izvatke.

Prof. dr. sc. Vinko Čandrlić:

Jezično i konceptualno prof. Jure Radić je i sadržaj svoje knjige iznio pregledno i jasno, a stručno nazivlje i mjerne jedinice uskladio s uvriježenim pravilima.

Građevinari se od arhitekata razlikuju i po tome, što nisu posebno školovani u esteticu. U poglavlju *Elementi oblikovanja*, Radić u svojem udžbeniku stoga popunjava ovu prazninu u izobrazbi građevinara i poučava ih o općim zakonima estetike, izrazima ljepote građevina, skladu i ljepoti mosta te suglasju s okolinom. Premda je osjećaj i smisao za lijepo urođeni dar, kao uostalom i talent, rekli bismo božji dar, pravila lijepog oblikovanja mogu se naučiti i iz knjige.

Nema mnogo udžbenika, kao što je ovaj prof. Radića, koji su okončani prikazom vrhunskih postignuća, dometu i pogledom u budućnost. To posljednje poglavlje zrači životnim optimizmom i vjerom u nadolazeće. Autor poštuje sve ljude koji na ovaj ili onaj način osmišljavaju i grade mostove. I epigone, koji bez vlastitih ideja radišno "pletu kotac kao i otac". I legaliste koji sve što rade, rade savjesno i striktno po tehničkim propisima. I investitore i graditelje koji se skrbe o novcima i izvedbi. No najviše ipak cijeni kreativne i inventivne ljude, koji iskoracima izvan uobičajenoga i viđenoga jedini unapređuju umijeće građenja. Za neku konstrukciju mosta, Radić tako, različito od drugih, nikada neće reći da je to krajnji domet, jer zna da će za desetak ili više godina, ti dometi biti nadmašeni.

Na kraju, izlaganje o knjizi zaključio bih svojim citatom iz pozivnice: "*Djelo prof. Radića predstavlja izvrsnu znanstveno-nastavnu i stručnu literaturu, napisano je na razini najboljih modernih sveučilišnih udžbenika, kao zanimljivo štivo čita se pitko kao beletristika, a dijelovi uvodnog poglavlja, poglavlja o estetici i povijesti gradnje mostova imaju esejističke*

vrijednosti i mogli bi naći mjesto u svakom književnom časopisu".

Prof. dr. sc. Milenko Pržulj:

Svaka nova knjiga iz domena mostova i mostogradnje raduje, tim više ako su autori životno okrenuti prema mostovima.

Autor knjige *Mostovi* postavio je pred sebe velik izazov i težak zadatak. Izuzetno je teško i odgovorno nastaviti tamo gdje je stao veliki prethodnik prof. Krunoslav Tonković. Kolega Radić je održao i uspješno nastavio bogatu tradiciju hrvatske mostogradnje, koju predstavlja zagrebačka škola mostova.

Ako bismo danas željeli da napišemo knjigu ili knjige o cjelokupnoj oblasti mostova morali bismo napisati najmanje desetak svezaka. Knjige o mostovima mogu se pisati prema materijalima, prema nosivim sistemima ili prema namjeni. Knjiga o mostovima može biti napisana samo o projektiranju ili samo o građenju. Kolega Radić je izabrao najteži put da u jednoj knjizi obradi sve teme i sve dijelove mostogradnje. Izbor i sadržaj poglavlja koje knjiga obrađuje sigurno je bio najteži za autora. Općenito mislim da je to uspješno riješio.

Udžbenik *Mostovi* koncipiran je i predstavljen veoma suvremeno kao prva uvodna knjiga iz oblasti mostova, a namijenjen je studentima i inženjerima u praksi

Projektiranje i građenje mostova sin-teza je znanja, iskustva i vještine. Knjiga cijenjenog kolege Radića animira čitaoca na široko razmišljanje, a to je pravi put za školovanje stvaralačke vještine.

Brzi razvoj teorije konstrukcija, kompjuterizirani proračun i projekti

ranje potisnuli su dublji osjećaj za tradiciju, konstrukciju i oblik. Novi postupci građenja ne nude uvijek skladan odnos materijala, funkcije i oblika.

Mostovi treba da ispunjavaju tri osnovna kriterija: korisnost, trajnost i ljepotu. Mostovi se grade na mjestima, gdje su stvarne potrebe da prometnica premosti prepreku, zato je vjerodostojna njihova korisnost. Trajnost mostova proizlazi iz značaja, cijene i funkcije. Ljepota i sklad mosta etička su obveza, da se novim volumenom ne ugrozi okolina.

Udžbenik *Mostovi* prof. dr. J. Radića je odlična znanstvena, nastavna i stručna literatura. Djelo je napisano na razini najboljih suvremenih sveučilišnih udžbenika. Poglavlja o elementima oblikovanja, povijesti o gradnji mostova, ostvarenja, dometi i budućnost mostova su briljantno i originalno obrađeni.

Prof. dr. sc. Veselin Simović:

Predstavljanje knjige MOSTOVI, autora prof. dr. sc. Jure Radića značajan je događaj za građevinsko školstvo, građevinsku znanost i građevinsku struku. Ovaj će udžbenik, prema najavi autora biti uvodna knjiga trilogije o mostovima, na čije kompletiranje, nadamo se, nećemo dugo čekati. To je dodatni razlog što nas ovaj današnji događaj posebno veseli.

Mostovi kao posebno vrijedne građevine simboli su vječite čovjekove težnje da svladava zapreke. Iskoristit ću ovu prigodu da citiram riječi velikog pisca, zaljubljenika u mostove, koji je za mostove rekao da su: "*Svačiji i prema svakome jednaki, korisni, podignuti uvijek smisleno na mjestu na kom se ukrštava najveći broj ljudskih potreba, istrajniji*

su od drugih građevina i ne služe ničem što je tajno ili zlo."

Pojava ovog udžbenika podsjeća nas i na činjenicu da su mostovi igrali i dalje igraju veliku ulogu u edukaciji stručnjaka – graditelja, posebno onih najviše razine. Nije slučajno što najstariji i najznamenitiji građevinski fakultet na svijetu, poznati *L'Ecole Ponts et Chaussée* u Parizu, ima mostove u svom nazivu.

Knjiga, radi koje smo se danas ovdje okupili još je jedan prilog afirmaciji hrvatske škole mostogradnje (kolega Radić bi rekao zagrebačke, što je također ispravno), kojoj postavlja temelje inženjer Frković, a ona doseže svoje zvjezdane visine u djelima prof. Krune Tonkovića, najvećeg mostograditelja na ovim prostorima, čiji je posljednji učenik bio pisac knjige koju sada predstavljamo, a posljednji učenik treba nastaviti djelo svoga učitelja, što prof. Radić i čini.

Djelo MOSTOVI knjiga je s primarnom namjenom da bude udžbenik, ali svojim sadržajem i strukturom nije samo to, nego je i djelo koje će biti nezaobilazna literatura za sve one stručnjake koji se u praksi bave ili će se baviti projektiranjem i građenjem mostova, a također će biti zanimljivo i korisno štivo svima onima kojima je graditeljstvo stručno opredjeljenje. Knjiga će, onim dijelom sadržaja koji se ne može naći u drugim djelima slične namjene, omogućiti studentima stjecanje i tih korisnih znanja, a čitateljima, već gotovim stručnjacima, proširiti će obzore njihovih spoznaja. Ovdje posebno mislim na dio o povijesti građenja mostova koji je lapidarno izložen na sustavan, pregledan i lako čitljiv način, a dan je kao zaokružena cjelina kojoj ne treba ništa dodavati ni oduzimati.

B. N.